

اظهار نظر کارشناسی درباره:
مصوبات کمیسیون تلفیق برنامه پنجم
ماده (۱۳۸)

بیان موضوع

بار اصلی در توسعه صنایع مبتنی بر فناوری‌های برتر (صنایع نوین)، برعهده شرکت‌های کوچک تازه‌تأسیسی است که با هدف تجاری‌سازی فناوری‌های نو ایجاد می‌شوند، لذا این شرکت‌های دانش‌بنیان کوچک را می‌توان محور توسعه صنایع نوین دانست، اما به‌خاطر خصوصیتی که این شرکت‌ها دارند (نظیر درکی که نسبت به ریسک فعالیت آنها وجود دارد)، تأمین مالی آنها به شیوه‌های سنتی نظیر اعطای وام از کارآیی چندانی برخوردار نیست. در بیشتر نقاط دنیا بخش مهمی از تأمین مالی این شرکت‌ها از طریق سرمایه‌گذاری خطرپذیر (VC)^۱ انجام می‌شود، اما در کشور ما صنعت سرمایه‌گذاری خطرپذیر، هنوز شکل نگرفته و خلأ آن در زمینه حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان احساس می‌شود.

در ماده (۱۳۸) لایحه برنامه پنجم توسعه، به‌درستی به لزوم حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر در صنایع نوین توجه شده است، اما نحوه برخورد ماده پیشنهادی با این موضوع دارای اشکالاتی است که در اینجا پیشنهاداتی جهت حل آن ارائه خواهد شد، اما قبل از آن لازم است سرمایه‌گذاری خطرپذیر را به‌طور مختصر معرفی کنیم.

سرمایه‌گذاری خطرپذیر عبارت است از «پولی که برای سرمایه‌گذاری در شرکت‌های جوان و با رشد سریع، توسط افراد حرفه‌ای ارائه می‌شود و شامل کمک مدیریتی به شرکت‌های مزبور نیز هست».

به‌خاطر ماهیتی که این نوع سرمایه‌گذاری دارد، سرمایه‌گذاران باید از چابکی و تخصص بالایی در زمینه مورد سرمایه‌گذاری خود برخوردار باشند. لذا سرمایه‌گذاری خطرپذیر معمولاً توسط نهادهایی کوچک، غیردولتی و دارای تخصص مدیریتی و فنی بالا انجام می‌شود و کمتر دولت‌ها می‌توانند به‌طور مستقیم در این نوع از سرمایه‌گذاری نقش بازی کنند. نقش دولت‌ها در توسعه سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر بیشتر در فراهم آوردن زیرساخت‌ها و تسهیل کردن فعالیت این سرمایه‌گذاران است. نقش دیگری که دولت‌ها می‌توانند در این زمینه داشته باشند، سرمایه‌گذاری غیرمستقیم در این صنعت است، به این شکل که دولت با تأسیس یک صندوق مادر سرمایه‌گذاری خطرپذیر به صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر (غیردولتی و تخصصی) تسهیلات ارائه می‌نماید تا فعالیت آنها را گسترش دهد و بدین نحو از صنعت سرمایه‌گذاری خطرپذیر حمایت کند.

نقد ماده پیشنهادی

در ماده پیشنهادی به حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر توجه شده، اما دولت خود به‌عنوان یک سرمایه‌گذار خطرپذیر در نظر گرفته شده و نه تسهیلگر این نوع سرمایه‌گذاری. همان‌طور که گفته شد دولت نمی‌تواند مستقیماً به‌عنوان یک سرمایه‌گذار خطرپذیر خوب وارد عرصه شود. همچنین اعطای بخشودگی تسهیلات داده شده به شکلی پیش‌بینی شده که می‌تواند باعث فساد اداری گردد. لایحه دولت نیز مشابه پیشنهاد کمیسیون تلفیق است، لذا بازگشت به آن همین ایراد را خواهد داشت.

همچنین در بند الحاقی به این ماده پیش‌بینی شده است که «عنوان صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک به صندوق حمایت از صنایع نوین تغییر می‌یابد». با توجه به اهمیت تخصصی بودن صندوق‌های سرمایه‌گذاری و همچنین روندی که در جهان به سمت تخصصی شدن صندوق سرمایه‌گذاری در حوزه‌های صنایع نوین وجود دارد، بهتر است صندوق حمایت از صنایع الکترونیک به همین شکل حفظ شود و در صورت احتیاج به صندوق‌های سرمایه‌گذاری در حوزه‌های دیگر صنایع نوین، صندوق‌های جدیدی که ترجیحاً غیردولتی نیز باشند، تأسیس شود.

پیشنهادهای

بهتر است همان‌طور که بعضی از نمایندگان محترم نیز پیشنهاد کرده‌اند، صندوقی به‌منظور حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر تشکیل شود، البته از آنجا که بهتر است منابع صندوق به ارائه تسهیلات به سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر اختصاص یابد و نه مستقیماً به کارآفرینان، پیشنهاد می‌شود ادامه بند یعنی «اصل، سود و کارمزد تسهیلات اعطایی به کارآفرینان حقیقی و حقوقی مورد بخشودگی قرار گیرد»، حذف گردد.

همچنین با توجه به توضیحی که در بالا داده شد، پیشنهاد می‌شود بند الحاقی پیشنهادی در مورد تغییر نام صندوق حمایت از الکترونیک نیز حذف گردد.

پیشنهادات مرکز پژوهش‌های مجلس در مورد این ماده در جدول زیر خلاصه شده است:

شماره بند	بند پیشنهادی کمیسیون تلفیق	پیشنهاد اصلاحی
ماده (۱۳۸) بند «الف»	به‌منظور حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر در صنایع نوین به دولت اجازه داده می‌شود بخشی از سرجمع کل تسهیلات اعطایی سالانه به بخش‌های خصوصی و تعاونی که در قالب اعتبارات وجوه اداره شده برای صنایع نوین در بودجه‌های سالانه منظور می‌شود شامل اصل، سود و کارمزد تسهیلات اعطایی را مورد بخشودگی قرار دهد. آیین‌نامه اجرایی این ماده مشتمل بر تعریف دامنه شمول صنایع نوین و ضوابط بخشودگی به پیشنهاد مشترک وزارت صنایع و معاون، معاونت اتاق بازرگانی و صنایع معادن ایران و اتاق تعاون ظرف ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.	قسمتی از پیشنهاد شماره ۲۸۲ نمایندگان،* به شرح زیر جایگزین شود: به‌منظور حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر در صنایع نوین دولت موظف است «صندوق حمایت از سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر» را تأسیس نماید و بخشی از سرجمع کل تسهیلات اعطایی سالانه به بخش‌های خصوصی و تعاونی که در قالب اعتبارات وجوه اداره شده در بودجه‌های سالانه منظور می‌شود را در چارچوب این صندوق صرف سرمایه‌گذاری و اعطای تسهیلات نماید.» تبصره - «این صندوق به‌صورت هیئت امنایی متشکل از نمایندگان دولت، بخش خصوصی و تعاونی اداره می‌شود و اساسنامه آن با پیشنهاد وزارت صنایع و معادن در ۶ ماه اول برنامه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.»
ماده (۱۳۸) بند الحاقی	عنوان صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک به صندوق حمایت از صنایع نوین تغییر می‌یابد. اساسنامه صندوق مزبور به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.	حذف

* پیوست شماره ۵، پیشنهاد شماره ۲۸۲، صص ۷۷ و ۷۸.